

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Львівський навчально-науковий центр професійної освіти
Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны

National Pedagogical University by M.P. Drahomanov
Lviv Educational and Scientific Center of Professional Education
Francisk Skorina Gomel State University

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ Й НАУКИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**
ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
Випуск 2

**MODERN TRENDS IN DEVELOPMENT OF EDUCATION AND
SCIENCE: PROBLEMS AND PERSPECTIVES**
SCIENTIFIC WORKS COLLECTION
Issue 2

Львів – Гомель
2018

Lviv – Gomel
2018

Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи:
зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. – Вип. 2. – Львів–
Гомель, 2018. — 338 с.

Редакційна колегія:

Сергієнко В.П., доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Жерноклєєв І.В., доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Литвин А.В., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна)
Руденко Л.А., доктор педагогічних наук, професор (м. Львів, Україна)
Олійник П.В., доктор фармацевтичних наук, професор (м. Львів, Україна)
Чаплик В.В., кандидат медичних наук, доцент (м. Львів, Україна)
Копельчак М.П., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)
Колісник-Гуменюк Ю.І., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)
Бейзеров В.А., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Гомель, Республіка Білорусь)
Дворак В.Н., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Гомель, Республіка Білорусь)
Гурська І.С., кандидат економічних наук, доцент (м. Бережани, Україна)

Технічне редагування:

Гуменюк В.В., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)

Переклад англійською мовою: Дубовик О.В., викладач (м. Львів, Україна)

У збірнику наукових праць відомі дослідники, педагоги-практики середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних навчальних закладів, працівники вищих навчальних закладів I-II і III-IV рівнів акредитації висвітлюють теоретичні й прикладні аспекти впровадження сучасних інформаційних технологій та інноваційних методів навчання у підготовці кваліфікованих робітників, молодших спеціалістів, бакалаврів, спеціалістів і магістрів.

Статті збірника подано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Видання розраховане на науковців і педагогів-практиків загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, працівників інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Упорядник:

Колісник-Гуменюк Ю.І., кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2018

© Львівський навчально-науковий центр професійної освіти, 2018

© Гомельські дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны, 2018

© Автори статей, 2018

УДК 378.183

Татьяна Русак

*магістр педагогіческих наук, преподаватель
Полоцкий государственный университет
Новополоцк, Беларусь*

ВЛИЯНИЕ СТУДЕНЧЕСКОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ И СОУПРАВЛЕНИЯ НА ФОРМИРОВАНИЕ ЛИДЕРСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ.

Аннотация. Статья посвящена проблемам формирования лидерского потенциала участников образовательного процесса. Рассматривается система педагогических средств, в частности развитие самоуправления и соуправления, способствующих эффективной организации процесса воспитания конкурентоспособной личности.

Ключевые слова: студенческое самоуправление, соуправление, воспитательная работа, лидерские качества, конкурентоспособная личность, социальная активность.

Тетяна Русак

*магістр педагогічних наук, викладач
Полоцький державний університет
м. Новополоцьк, Білорусь*

ВПЛИВ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА СПІВУПРАВЛІННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Анотація. Стаття присвячена проблемам формування лідерського потенціалу учасників освітнього процесу. Розглядається система педагогічних засобів, зокрема розвиток самоврядування і співуправління, що сприяють ефективній організації процесу виховання конкурентоспроможної особистості.

Ключові слова: студентське самоврядування, співуправління, виховна робота, лідерські якості, конкурентоспроможна особистість, соціальна активність.

Tatyana Rusak

*Master of Education, Teacher
Polotsk State University
Navapolatsk, Belarus*

INFLUENCE OF STUDENT GOVERNMENT AND CO-MANAGEMENT ON FUTURE SPECIALISTS' LEADERSHIP POTENTIAL

Abstract. The article is devoted to the problems of formation of leadership potential of the participants of the educational process. The system of pedagogical means, in particular, the development of self-government and co-management, contributing to the effective organization of the process of education of competitive personality is considered.

Key words: student self-government, co-management, educational work, leadership qualities, competitive personality, social activity.

Інноваційні процеси, що відбуваються в сучасному суспільстві, пов'язані з оновленням суспільно-політичного життя, стабілізацією економіки, модернізацією системи освіти.

В зв'язі з цим суспільство висуває принципово нові вимоги до професійної підготовки молодих фахівців, випускників закладів вищої освіти. Державою визначено соціальне замовлення на виховання людини професійно компетентної, морально розвитої, конкурентоспроможної, володіючої лідерськими якостями, здатної до співпраці, готової самостійно приймати рішення в ситуації вибору, нести відповідальність за національну безпеку країни.

Концепція національної системи виявлення та розвитку молодих талантів визначає, що реалізована можливість кожної людини проявити та використати свої таланти, досягти успіху в своїй професії впливає на якість життя, забезпечує економічний ріст та стійкість демократичних інститутів. Лідерські якості дозволяють людині впевнено ставити нові завдання перед собою та оточуючими, визначати ефективні шляхи їх вирішення. Студентський вік, являючись основним етапом професійно-особистісного становлення, сприяє активному розвитку особистості [2].

Сучасні дослідники схильні виділяти студентське лідерство як окремий тип лідерства, що поєднує в собі риси та соціального лідера, та політичного, виконуючи наступні функції:

- об'єднання студентства;
- захист інтересів студентства;
- підтримка ініціатив;
- організація діяльності студентства.

Але аналіз наукової та методичної літератури, експериментальні дослідження дозволяють стверджувати, що молодь в роки навчання в закладах вищої освіти часто не володіє достатньою самостійністю, ініціативністю, впевненістю в цінності своєї діяльності. Багато молодих людей не готові до реалізації свого лідерського потенціалу.

Говорячи про підготовку майбутніх фахівців з лідерськими здібностями, необхідно звернути увагу на той факт, що ефективність процесу формування лідерських якостей залежить в певній мірі від педагога-вихователя. Педагогом-вихователем в закладі вищої освіти виступає головним чином куратор, який повинен знати про особливості роботи з лідерами, розуміти феномен лідерства в сучасних умовах, повинен вміти діагностувати лідерський потенціал студентів та організовувати підготовку лідерів.

Использование различных форм и подходов в воспитании молодых людей как организаторов собственной жизни, лидеров общественных образований и коллективов будут способствовать формированию конкурентоспособной личности.

Развитие лидерских качеств будущих специалистов в деятельности студенческого самоуправления и соуправления позволит решить задачу подготовки высокоэффективных лидеров, способных в опережающем режиме реагировать на изменяющиеся запросы общества и потребности государства.

Самоуправление характеризуется как способ организации жизнедеятельности членов воспитательного коллектива; метод самоорганизации коллектива, способа включения в управленческую деятельность; средство воспитания личности, фактор ее всестороннего развития; принципы организации коллектива; средство достижения каких-либо целей (повышения качества обучения, поддержка становления ученического самоуправления и т. д.) [3].

Основная идея самоуправления заключается в передаче определенных управленческих функций студенчеству. Однако отсутствие должного уровня управленческой компетенции, необходимой социальной ответственности, несоблюдение принципов руководства, и т. п. позволяют сделать предположение о не высокой степени эффективности самоуправления в студенческой среде в собственном смысле слова [4].

Соуправление как форма организационно-управленческих отношений позволяет сгладить обозначенные противоречия. Это понятие отражает необходимую, желательную и востребованную сегодня форму взаимодействия всех участников образовательного процесса. В этом случае студенческое соуправление можно рассматривать как тип организационно-управленческих отношений, основанный на включении всех участников системы образования в управленческий процесс, путем делегирования полномочий в соответствии с уровнем компетентности. Такой способ организации деятельности будет выступать фактором развития системы социальных отношений на принципах социального партнерства. При этом важно отметить, что студенческое соуправление, выступающее как механизм достижения гармоничного взаимодействия административного управления и самоуправления (индивидуального и коллективного уровня) обеспечивает поддержание баланса в образовательной системе между стимулированием обучения, с одной стороны, и противодействием студенческой молодежи к своему обучению и личностному развитию – с другой [5].

Таким образом, суть студенческого соуправления состоит в добровольной передаче администрацией учебного заведения субъектных, управленческих функций объекту управления, т. е. студентам, а также в способности объекта к

самодвижению, саморазвитию, самодеятельности и трансформации его, тем самым в субъект управления социальной системой за счет включения в совместную деятельность. Иными словами, это процесс развития социальных отношений, основанный на принципах добровольности и партнерства, так как часть управленческих полномочий делегируется студенчеству. Социальные отношения в учреждении высшего образования в таких условиях будут стимулировать прозрачность и открытость принятия решений.

Социальная ответственность предполагает свободу выбора и готовность нести ответственность за свои действия. Ведущие условия формирования и развития социальной ответственности – свобода личности, возможность выбора линии поведения и образа мыслей.

Эффективность соуправления как организационно-управленческой формы отношений в учреждении высшего образования будет зависеть от следующих условий:

- психологический климат, направляемый самими студентами;
- вовлечение студентов в совершенствование содержания и оптимизации учебного процесса;
- нейтрализация противоречий между формальными и неформальными структурами управления;
- поддержание атмосферы доброжелательности и уважения студента, стимулирующих развитие индивидуальности, творческой самоактуализации;
- функционирование обратной связи между участниками образовательного процесса;
- учет уровня компетентности студенчества, их «зрелости» по отношению к поставленной задаче;
- преобладание координации как вида социального управления над субординацией [1].

Вместе с тем на пути развития соуправления могут возникнуть препятствия: недостаточный уровень навыков студентов; нежелание руководителя делиться властью с подчиненными; отсутствие достаточного количества времени; сложность задач; страх подчиненных сделать ошибку, неуверенность в своих силах; недостаток информации для правильного принятия решения; недостаток организационных стимулов для включения в систему участия и т. д.

Таким образом, самоуправление и соуправление – это процесс совместного формирования организационно-управленческих отношений в учреждениях высшего образования, обеспечивающих эффективную реализацию образовательной деятельности, путем соединения субъекта и объекта управления, стимулирующих исполнение управленческих функций всеми

учасниками освітнього процесу на основі добровільного делегування повноважень.

Участво студентів в управлінні організацією сприяє формуванню політичної культури і соціальних якостей майбутніх фахівців: лідерського потенціалу і конкурентоспроможної особистості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. *Алієва Л. В.* Воспитательный потенциал студенческого самоуправления вуза: развитие на основе мониторинга: науч.-метод. пособие / *Л. В. Алієва, Н. А. Нефедова, Н. А. Драган.* — М. : Издательство «Академия МНЭПУ», 2010. — 106 с.
2. *Авдеева А. В.* Формирование лидерских компетенций в процессе профессионального становления специалиста в вузе : дисс. канд. пед. наук / *А. В. Авдеева.* — Тамбов, 2010. — 195 с.
3. *Гордин Л. О.* Школа инициативы и самостоятельности: из опыта работы школ г. Таганрога. / *Л. О. Гордин.* — М., 1974.
4. *Гладилина И. П.* Студенческое самоуправление в МГУУ Правительства Москвы: технологии развития молодежных творческих инициатив: методическое пособие / *И. П. Гладылина, Г. М. Королева.* — М. : МГУУ Правительства Москвы, 2009. — 116 с.
5. *Дорошко О. М.* Организация воспитательного пространства университета: пособие по организации воспитательной работы в вузе / *О. М. Дорошко, Т. М. Прудко, Е. С. Потько.* — Гродно : ГрГУ, 2008. — 347 с.

УДК 37032:004+007:371.32

Наталія Семенів
учитель-методист української мови гімназії № 2
м. Івано-Франківськ, Україна

ФОРМУВАННЯ ІКТ-КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Анотація. У статті проаналізовано можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку ІКТ-компетентності учнів на уроках української мови. Окреслено значення ІКТ-компетентності у сучасному освітньому просторі та розглянуто найбільш популярні програмні забезпечення, а саме: електронний підручник, дидактичні сервіси в он-лайн режимі LearningApps, Tagul, Padlet. Вказано, з якою метою доречно використовувати кожен із запропонованих навчальних сервісів. Узагальнено ІКТ-компетентності, які формуються в учнів на уроці української мови під час використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, компетентнісний підхід, ІКТ-компетентності, програмне забезпечення.